

**JANUBIY KOREYANING SOLIQ TIZIMI VA UNING O`ZIGA XOS
XUSUSIYATLARI**

Yo`ldoshev Shahobiddin SamISI

XIM-123 guruh talabasi

Turayev Alijon SamISI

“ Investitsiya va innovatsiyalar ” kafedrasi

v.b dotsenti PhD

Annotatsiya: Ushbu maqolada Janubiy Koreya davlatining soliq tizimi-uning rivojlanish tarixi, soliq stavkalari va xususiyatlari, shuningdek, mamlakatda amalga oshirilayotgan soliq tizimiga oid islohotlar, xalqaro tajribalar bilan taqqoslanishi va erishilgan natijalarga to`xtalib o`tilgan.

**Kalit so`zlar:** Soliq tizimi, soliq, soliq stavkalari, daromad solig`i, ijtimoiy soliq, korporativ soliq, iste`mol solig`i

Аннотация: В данной статье рассматривается налоговая система Южная Корея- ее история развития, налоговые ставки и особенности, а также реформы налоговой системы, реализуемые в стране, сравнение с международным опытом и достигнутые результаты.

Ключевые слова: Налоговая система, налог, налоговые ставки, подоходный налог, социальный налог, корпоративный налог, налог на потребление

Annotation: This article discusses the tax system of the South Korea state - its development history, tax rates and features, as well as the tax system reforms being implemented in the country, a comparison with international experiences, and the results achieved.

Keywords: Tax system, tax, tax rates, income tax, social tax, corporate tax, consumption tax

Kirish.

Janubiy Koreya soliq tizimi – bu o'ziga xos va tartibga solingan tizim bo'lib, uning asosiy maqsadi davlatning moliyaviy ehtiyojlarini qondirish va iqtisodiy o'sishning barqarorligini ta'minlashdir. Bu tizimda turli soliq turlari, shu jumladan, daromad solig'i, QQS (qadriyat qo'shilgan soliq), jismoniy shaxslar va yuridik shaxslar uchun soliq rejimlari, shuningdek, turli imtiyozlar va istisnolar mavjud. Janubiy Koreyaning soliq tizimining ba'zi o'ziga xos xususiyatlarini ko'rib chiqamiz:

Soliq turlari

-Daromad solig'i: Janubiy Koreyada jismoniy shaxslar va yuridik shaxslar daromadlari bo'yicha soliq to'laydi. Jismoniy shaxslar uchun daromad solig'i progresiv (ya'ni, daromad oshgani sayin soliq stavkasi ortadi) tizimga asoslangan. Yuridik shaxslar (kompaniyalar) uchun esa umumiy daromad asosida soliq hisoblanadi.

-Qo'shilgan qiymat solig'i (QQS): Janubiy Koreyada QQSning asosiy stavkasi 10% ni tashkil etadi. QQS asosan tovarlar va xizmatlar sotishdan olinadi.

-Mulk solig'i: Mulk va yer solig'i ham mavjud. Mulk solig'i, asosan, yirik yer maydonlari va ko'chmas mulk egalariga taalluqlidir.

-Ijtimoiy sug'urta solig'i: Jismoniy shaxslar va ish beruvchilar ijtimoiy sug'urta tizimi uchun ham alohida soliq to'lashadi. Bu tizim sog'liqni saqlash, pensiya, ishsizlikka qarshi sug'urta va boshqa ijtimoiy himoya tarmoqlarini o'z ichiga oladi.

Yuridik shaxslar uchun soliq

Yuridik shaxslar uchun soliq daromadning ma'lum foizi sifatida belgilangan. 2025 yilgi soliq stavkalari bo'yicha kompaniyalarning soliq stavkasi quyidagicha:

- 200 million KRW gacha bo'lgan daromad uchun 10%
- 200 million KRW dan 20 milliard KRW gacha bo'lgan daromadlar uchun 20%
- 20 milliard KRW dan yuqori daromadlar uchun 22%

Xalqaro soliq siyosati

Janubiy Koreya xalqaro savdo va iqtisodiy faoliyatni qo'llab-quvvatlash uchun chet eldan olingan daromadlarga nisbatan turli soliq imtiyozlari va istisnolarni qo'llaydi. Shuningdek, Janubiy Koreya soliq shartnomalari tuzgan davlatlar bilan ikki tomonlama soliqni ikki karra to'lashni oldini olishga qaratilgan tizimni joriy etgan.

Tadqiqot metodologiyasi.

Janubiy Koreyada har xil turdagi soliqlarni o'z ichiga olgan keng qamrovli soliq tizimi mavjud bo'lib, ularning har biri o'ziga xos qoidalar va stavkalarga ega.

Shaxsiy daromad solig'i stavkalari

Janubiy Koreyada daromad solig'i jismoniy shaxsning ish haqi, biznes foydasi, foizlar, dividendlar va ijarani o'z ichiga olgan daromadidan undiriladi. Mamlakatda progressiv soliq stavkalari tizimi mavjud va 2025 yilda u:

Daromad miqdori(KRW)	Soliq stavkasi
0-14 000 000	6%
14 000 000-50 000 000	15%
50 000 000-88 000 000	24%
88 000 000-150 000 000	35%
150 000 000-300 000 000	38%
300 000 000-500 000 000	40%
500 000 000-1 000 000 000	42%

Mahalliy daromad solig'i sizning milliy daromad solig'ingizga 10% qo'shimcha to'lovdir. Shunday qilib, agar siz mamlakat bo'ylab 5 000 000 KRW qarzingiz bo'lsa, mahalliy darajada ko'proq 500 000 KRW to'laysiz.

Bu pul davlat xizmatlari, maktablar, mahalliy infratuzilma kabi narsalarni moliyalashtirishga yordam beradi.

Hozirda Janubiy Koreyada sof qiymat solig'i yo'q. Bu shuni anglatadiki, jismoniy va yuridik shaxslar o'z aktivlarining umumiy qiymati yoki sof qiymatidan soliqqa tortilmaydi.

Meros va hadya solig'i

Janubiy Koreya siz o'lgan shaxsdan yoki sovg'a sifatida olgan mol-mulkingizga soliq soladi. Meros solig'i mol-mulk o'limdan keyin (yoki kimdir qonuniy yo'qolgan bo'lsa) o'tkazilganda qo'llaniladi. Sovg'a solig'i sizga bozor qiymatidan pastroq narsa yoki bepul berilganda qo'llaniladi.

Soliq stavkasi- Mulk qancha turadiganiga qarab, 10% dan 50% gacha. Bu mahalliy soliqlarni o'z ichiga olmaydi, bu biroz ko'proq qo'shilishi mumkin. Janubiy Koreyada soliq yili kalendar yiliga asoslanib, 1 yanvardan 31 dekabrgacha davom etadi. Umuman olganda, siz daromad solig'i deklaratsiyasini keyingi yilning 1 mayidan 31 mayigacha topshirishingiz kerak. Masalan, 2024-yilgi soliq yili uchun ariza berish oynasi 2025-yilning 1-mayidan 31-mayigacha. Biroq, ba'zi holatlar, masalan, Janubiy Koreyani doimiy tark etish, ariza topshirish muddatlarini o'zgartirishi mumkin. Bunday hollarda tegishli ariza berish sanasini aniqlash uchun Milliy soliq xizmati yoki soliq mutaxassisi bilan maslahatlashish tavsiya etiladi.

Jahon va Janubiy Koreya soliq tizimlarini solishtirganda, bir nechta asosiy omillarni hisobga olishimiz mumkin, masalan, soliq turlari, soliq stavkalari, imtiyozlar, va soliqni yig'ish usullari. Quyida janubiy koreya soliq tizimi va jahon miqyosida qo'llaniladigan ba'zi tizimlarni taqqoslaymiz:

Soliq turlari:

- **Jahon miqyosida:** Jahon miqyosida turli mamlakatlar turli soliq tizimlaridan foydalanadi. Biroq, asosan quyidagi soliq turlari mavjud:

Daromad solig'i: Jismoniy shaxslar va yuridik shaxslar (kompaniyalar) uchun belgilangan soliq stavkalari.

Qo'shilgan qiymat solig'i (QQS): Odatda, tovarlar va xizmatlar sotishdan olinadigan soliq.

Mulk solig'i: Yirik mulk va yerlar uchun olinadigan soliq.

Ijtimoiy sug'urta solig'i: Sog'liqni saqlash, pensiya va boshqa ijtimoiy himoya dasturlari uchun to'lanadigan soliq.

- **Janubiy Koreya:** Janubiy Koreya soliq tizimi ham yuqoridagi asosiy soliq turlarini o'z ichiga oladi. Shu bilan birga, Koreyada
- **daromad solig'i** progresiv (daromad oshgani sayin soliq stavkasi oshadi),

- **Qo'shilgan qiymat solig'i (QQS)** 10% stavkada,
- **mulk solig'i** va **ijtimoiy sug'urta solig'i** ham mavjud.

Progresiv daromad solig'i:

- **Jahon miqyosida:** Ko'plab davlatlar daromad solig'ini progresiv tarzda belgilaydi, bu shuni anglatadiki, daromadi yuqori bo'lganlar ko'proq soliq to'laydilar. Masalan, AQShda daromad solig'i 10% dan 37% gacha bo'lgan stavkalarni o'z ichiga oladi. Yevropa Ittifoqi davlatlari ham shunga o'xshash daromad solig'i stavkalarini qo'llaydi.

- **Janubiy Koreya:** Janubiy Koreyada daromad solig'i progresiv bo'lib, eng past stavka 6% dan boshlanadi va yuqori daromadlar uchun 35% gacha boradi. Bu tizim janubiy koreya fuqarolarini soliqni to'lashda adolatli ravishda taqsimlashga imkon beradi.

Qo'shilgan qiymat solig'i (QQS):

- **Jahon miqyosida:** Qo'shilgan qiymat solig'i (QQS) ko'plab mamlakatlarda mavjud. Masalan, Yevropa Ittifoqi davlatlarida QQS stavkalari o'rtacha 15-25% atrofida, AQShda esa QQS yo'q, lekin davlatlar o'rtasida o'zgaradi (ba'zi shtatlarda 10% yoki undan yuqori bo'lishi mumkin).

- **Janubiy Koreya:** Janubiy Koreyada QQS 10% ni tashkil etadi, bu nisbatan o'rtacha stavkadir. Koreya hukumatining maqsadi – soliqlarni samarali yig'ish va iqtisodiy faoliyatni rag'batlantirish.

Soliq to'lov tizimi:

- **Jahon miqyosida:** Soliq yig'ish usullari mamlakatga qarab farq qiladi. Ko'plab rivojlangan mamlakatlarda, masalan, AQSh, Kanada va Yevropa Ittifoqi davlatlarida, soliq to'lovchilarning soliq deklaratsiyalarini to'ldirish, elektron soliq tizimlaridan foydalanish keng tarqalgan.

- **Janubiy Koreya:** Janubiy Koreyada raqamli soliq tizimlar keng qo'llaniladi. Soliq to'lovchilarga soliq to'lash va soliq deklaratsiyalarini onlayn tarzda amalga oshirish imkoniyati beriladi. Elektron tizimning rivojlanishi soliq yig'ish jarayonini soddalashtiradi va yanada samarali qiladi.

Soliq imtiyozlari va chegirmalari:

- **Jahon miqyosida:** Turli davlatlarda soliq imtiyozlari va chegirmalar mavjud. Masalan, AQShda ta'lim xarajatlari uchun chegirmalar, oilaviy chegirmalar va ijtimoiy yordam dasturlari orqali soliq imtiyozlari mavjud. Yevropa davlatlarida ham ma'lum imtiyozlar mavjud, masalan, oila yoki bolalar uchun chegirmalar.
- **Janubiy Koreya:** Janubiy Koreya soliq tizimida ham imtiyozlar mavjud. Masalan, oila a'zolari uchun soliq chegirmalari, ta'lim xarajatlari, sog'liqni saqlash va pensiya tizimlari uchun to'lanadigan mablag'lar soliقدan ozod qilinishi mumkin. Shu bilan birga, ijtimoiy sug'urta uchun soliq to'lovchilarga imtiyozlar taqdim etiladi.

Ijtimoiy sug'urta va sog'liqni saqlash:

- **Jahon miqyosida:** Ijtimoiy sug'urta va sog'liqni saqlash tizimlari mamlakatlar o'rtasida farq qiladi. Masalan, AQShda ijtimoiy sug'urta tizimi (Social Security) mavjud, lekin sog'liqni saqlash tizimi davlat tomonidan boshqarilmaydi, balki xususiy sug'urta kompaniyalari orqali amalga oshiriladi. Yevropa Ittifoqida esa ko'plab davlatlar sog'liqni saqlash va ijtimoiy sug'urta tizimlarini davlat tomonidan moliyalashtiradi.
- **Janubiy Koreya:** Janubiy Koreyada ijtimoiy sug'urta tizimi juda rivojlangan bo'lib, sog'liqni saqlash, pensiya va ishsizlikka qarshi sug'urta uchun alohida soliq to'lanadi. Janubiy Koreyada davlat tomonidan amalga oshiriladigan sog'liqni saqlash tizimi mavjud va bu tizim jahon miqyosida yuqori sifatli hisoblanadi.

Xulosa.

Janubiy Koreya soliq tizimi yuqori darajada tartibga solingan, adolatli va samarali ishlashga qaratilgan. Progresiv daromad solig'i, QQS, ijtimoiy sug'urta solig'i va boshqa soliq turlari mamlakatning iqtisodiy barqarorligini ta'minlashda muhim rol o'ynaydi. Shuningdek, soliq imtiyozlari va raqamli tizimlar soliq to'lashni yanada osonlashtiradi. Jahon va Janubiy Koreya soliq tizimlarini solishtirganda, Koreyaning soliq tizimi yuqori darajada tartibga solingan va raqamli tizimlardan samarali foydalanishga asoslangan. Jahon miqyosida esa har bir mamlakatning soliq tizimi o'ziga xos xususiyatlarga ega bo'lib, ba'zi mamlakatlar soliq imtiyozlarini ko'proq taklif qilishadi, boshqalari esa soliq yig'ishda raqamli tizimlarni keng qo'llaydi. Janubiy

Koreya o'zining tartibga solingan soliq siyosati va ijtimoiy sug'urta tizimi bilan boshqa mamlakatlardan ajralib turadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR.

1. Website: www.oecd.org/tax
2. Website: www.nts.go.kr
3. Website: www.kipf.re.kr
4. Website: www.doingbusiness.org
5. Website: www.imf.org